

БЛАГОЕВГРАДСКА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ „ИЧКО БОЙЧЕВ“
БЛАГОЕВГРАД, бул. ”ИВАН МИХАЙЛОВ” 62
тел. 88 52 63; факс (073) 83 10 22 e-mail: bpg@bpg-blg.com

УТВЪРЖДАВАМ:

Антон Драгоев
Директор на БПГ „Ичко Бойчев“
гр. Благоевград

Училищна програма

за намаляване броя на отсъствията, за намаляване броя на учениците, преждевременно напуснали системата и за реинтегриране на отпадналите от образователната система

I. Анализ на основните причини за отсъствията на учениците и за преждевременното им напускане на училището

Проблемът с неизвинените отсъствия и със завишения брой извинени отсъствия не е от тази година, а стои на вниманието на учителския колектив в последните пет години. Особено силно този проблем се задълбочи след като демографската криза повлия значително на броя на учениците, които приемаме в БПГ, както и след тригодишното последователно намаляване на броя на паралелките в училището.

Водени от желанието да задържим децата в училище, отчитайки изключително тежкото положение на много от семействата, от които произхождат голяма част от нашите ученици, бедността и невъзможността на някои от тях да идват редовно на училище, се наложи да направим компромиси, които доведоха до състоянието, в което се намираме днес.

Една от основните причини за големия брой отсъствия е и в състава и нивото на учениците, които приемаме. Преминали през конкурсни изпити след 5, 6, 7, клас при нас постъпват предимно ученици с нисък успех, които не са приети в гимназиите, без мотивация за учене още до 8 клас, както и без съществен родителски контрол, или занимаващи се активно със спортна дейност, която отнема от времето им.

Неизвинените отсъствия са в резултат най-вече на несериозното и безотговорно отношение на учениците към УВП, както и на липсата на съответната родителска грижа и отговорност, особено при учениците в последния и предпоследния клас на гимназията. Голяма част от тях са оставени без родителска грижа, живеят сами или при възрастни хора, а не е малък броя и на учениците, които живеят в проблемни семейства. Това са причините, поради които не може да се осъществи ефективен контрол и взаимодействие между класния ръководител и родителите. Много от родителите отказват съдействие с мотива: “Изпратили сме ги при вас, оправяйте се, ние не можем“, или ..“той вече е на 18“.

Лошото качество на живота поставя сериозни препятствия пред много от нашите ученици. Ниските доходи на семействата често не позволяват закупуването на учебници и тетрадки, или на други необходими помагала, дрехи, храна и т. н. Част от нашите ученици са ценни на своите семейства и като трудов ресурс, не малка част от тях работят, за да подпомагат семействата си и за да се издържат. Имаме ученици, които се грижат за своите братя и сестри, или за по-възрастен член на семейството.

Образователните трудности също са много важна причина за отсъствията. Количествените натрупвания на незнание и незаинтересованост до 8. клас довеждат до много проблеми в обучението в горния курс. Част от учениците предпочитат да прекарват времето си с приятели, което формира специфични „антиобразователни” нагласи.

Анализирайки проблема и на проведения ПС, констатирахме, че учениците по социално-икономически причини и поради липсата на интерес, или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Имат лоши прояви по отношение на дисциплината и междуличностното общуване в училището, както и голям брой слаби оценки, което ги поставя в групата на застрашените ученици.

Въпреки тези трудности, в училището се предприемат необходимите възпитателни и административни мерки. Не сме се отказали от задължението да задържим децата в училище, въпреки трудностите, които са валидни за цялата образователна система, а не само за нашето училище. Ние не сме изключение от общото правило. В нашата работа по превенция на намаляване на броя на отсъствията:

1. Разчитаме на засилена комуникация с родителите, с кметовете по места / най-вече в селата

2. Ежемесечно изпращаме уведомителни писма до директора на „Социално подпомагане” за учениците с 5 и повече неизвинени отсъствия. За системни отсъствия се налагат глоби на родителите – има разработена процедура, но до нея рядко се стига – за I-я учебен срок не е прилагана. Няма направени предложения от училището за санкции, които да се налагат на родителите от Общината.

3. Редовно се изпращат уведомителни писма за налаганите наказания от класните ръководители до родителите, както и известия за направените отсъствия за определен период от време.

4. Още в началото на учебната година, на първата родителска среща, всички родители са запознати със своите задължения и отговорности, както и със санкциите, които могат да им бъдат наложени.

5. Допълнителните мерки, които се прилагат от класните ръководители, когато родителите не откликват на известията и уведомителните писма, е посещение по домовете и разговори с родителите на проблемните ученици.

В БПГ всички паралелки са изцяло „мъжки”. Темпераментни и често буйни, без особени амбиции, растящи в рискова среда, учениците са предизвикателство както за младия учител, така и за дългогодишния преподавател. Много често традиционните методи на възпитание не постигат желаните резултати. Това налага търсенето и прилагането на нетрадиционни методи от всички учители както в учебната, така и във възпитателната дейност.

Повечето мерки са превантивни. Разчитаме повече на екипност между класните ръководители и останалите учители.

Добър резултат се получава и с въвеждането на нов тип общуване – чрез социалните мрежи и Интернет – това е добър контакт между учители и родители, между учители и ученици.

Една от мерките е и подобряването на материално-техническата база и създаване на привлекателна учебна среда. В много учебни стаи вече има мултимедия и интернет.

В училището се работи и по проекти, във връзка с националния проект „Твоят час”, „Училищни практики“. Целта е, да бъдат включени в извънкласни занимания максимален брой ученици.

Добра идея е да обхванем учениците със занимания като модули – излети в почивните дни, спортни състезания, занимания през седмицата и т.н.

Назряла е и необходимостта училището да има психолог, или педагогически съветник, който да работи както с ученици, така и с родители.

Сред мерките за ограничаване на отсъствията и отпадането от училище са също редовните разговори с учениците, с цел мотивирането им за УВР, всекидневният контрол на посещението на учебни занятия, провеждането на интересни уроци, използването на мултимедии, поставяне на интересни домашни задания, интересно и функционално управление на класа, обучителни семинари ; приобщаване на групи от ученици от друго вероизповедание, организиране на различни дейности; ученическо самоуправление и др.

За I – учебен срок са изпратени уведомителни писма на над сто ученици поне по два пъти, около 50 известия и са наказани 87 ученици с различна степен на наказания по Правилника за дейността на гимназията. Със сменена форма на обучение са на 3 ученици след подадена от тях молба. Мотивът – семейни причини. Най-много ученици са наказани със ”забележка”

Въпреки изпратените писма до Дирекция „Социално подпомагане” за спиране на детските надбавки, мярката със спирането на детските за неизвинени отсъствия няма особен възпитаващ ефект, защото повече от учениците, които правят неизвинени отсъствия, не получават такива.

I.1. Мерки за намаляване броя на отсъствията

След направения анализ, колективът на БПГ отчита, че е необходимо да се предприемат следните мерки за намаляване броя на отсъствията :

1. Да се прилага гъвкав и нетрадиционен подход при работата с проблемните ученици с цел намаляване броя на слабите оценки и неизвинените отсъствия;
2. Да се повиши взискателността към успеваемостта на учениците по специалните предмети; да се прави необходимото за осигуряването на учебни и дидактически материали, въпреки че по много от специалните предмети няма издадени учебници.
3. Да продължи работата по гражданското образование на учениците;
4. Да се усъвършенства системата за квалификация на учителите, като средство за постигане на качествено и привлекателно образование в училището;
5. Да продължи работата с родителите, като в началото на всеки срок да се провежда тематична родителска среща на тема: “Превенция на асоциалното поведение в училищна възраст, причини за отсъствия и проблеми с дисциплината.”
6. Специално внимание да се отдели на работата с родителите, като се привлекат възможно най-голям брой родители, съпричастни към училищните проблеми;
7. С въвеждането на новости в процеса на обучение да се търсят начини за разчупване на традиционния и често скучен дори за учителите метод, чиято цел е усвояване на определен обем знания и на готов учебен материал. В противен случай отново се завръщаме към типичния училищен ден с разочарованията от неизпълнени очаквания и възникващи стресови ситуации и от там да бягствата и безпричинните отсъствия.
8. Да се организират и провеждат срещи с треньорите на нашите ученици и се уточни и приеме точен регламент за техните тренировки, отсъствия и участие в мачове. Такива срещи да се провеждат в началото на всеки срок.
9. Разрешаването на отсъствия по семейни причини да става само след личен контакт между родителя и класния ръководител и след попълване на формуляр молба от родителя.

10. Родителите отново да бъдат запознати със системата „Електронен Дневник”, да им се припомни начинът да ползване и да бъдат убедени да се възползват от този начин на уведомяване.
11. Засилен контрол от страна на класните ръководители към представените извинителни бележки и проверка на тяхната истинност.
12. Да се изискват амбулаторни листове при отсъствие по медицински причини, а не традиционните медицински бележки.

I.2. Мерки за подкрепа на учениците в риск

Основен приоритет в работата на педагогическия колектив е работата по превенцията на отпадане от училището, на насилието, на противообществените прояви и реинтеграцията на учениците. При работата на класните ръководители и на комисията по противообществените прояви е констатирано, че много от нашите ученици са negliжирани, с ограничени социални контакти, с агресивно поведение, с образователни дефицити, липсва авторитета на родителите. В резултат на направените констатации колективът на гимназията набелязва мерки, отчитайки факта, че за кратък период от време е невъзможно да се промени коренно едно заучено поведение на родителстване и отношение към децата.

След направен анализ бяха изведени следните причини за отпадане от училище на деца в риск:

- ниската обща и образователна култура
  - образованието като ценност преминава все по назад в ценностната система на родителите. Много слабообразовани родители не считат за нужно децата им да са образовани и проявяват безотговорно отношение към отсъствията на подрастващите, или не ги подкрепят в желанието им за задоволяване на образователните им потребности;
  - голям процент от децата отпаднали или в риск от отпадане от училище е поради домашните задължения на самите деца и социално-икономически причини – родителстващи деца, които отглеждат своите по-малки братя и сестри, липса на средства и др.;
  - друга сериозна причина за попадане в риск или отпадане от училище е заминаването на родителите за чужбина, при което подрастващите са принудени да се самоотглеждат;
  - следваща причина се проявява в принудеността на голяма част от учениците в гимназиалния курс да работят;
  - сред голяма част от учениците, които имат пропуски в обучението до 8 клас образованието не е никаква ценност, те са загубили всякакъв интерес към ученето.
- Във връзка с превенцията на отпадането от училище ПС и МО на класните ръководители прие следните дейности:
- провеждане на мотивационни тренинги с ученици в риск от отпадане от системата на образованието;
  - работни срещи с представители на отдел ”Закрила на детето” и социалните служби с цел координиране на усилията по обхващане на застрашените от отпадане от училище деца;
  - разпространяване на информационни материали по темата в училищата;
  - професионално ориентиране за младежите, завършващи гимназията.
  - среща - дискусия с ученици от XII клас, целяща мотивиране за оставане в клас и осъзнаване на необходимостта от образование. Въпросите около които се конструира дискусията бяха и ще продължават да бъдат в следващите класове: необходимост/полза от образование, последици от липсата на образование, причините за отсъствията от час, връзката „образование - бъдеще”.

I.3. Мерки за подкрепа на учениците в риск чрез различните форми на ученическото самоуправление

Ученическият съвет е организация, чиято дейност е свързана с вземане на решения относно учениците и учебния процес. В този смисъл основната цел на УС е да осъществява комуникация между учениците от една страна и различни институции от друга. Мерките, които ще се осъществяват в тази насока са:

1. Защита на правата на учащите се в БПГ в съответствие с Правилника на БПГ и Международните конвенции за правата на детето и човека, както и Закона за закрила на детето.
2. Съблюдаване за изпълнението на задълженията на учениците в съответствие с Правилника на БПГ.
3. Организиране на вътре- и извънкласни занимания, състезания, концерти и пр.
4. Представяване на учениците пред други институции.
5. Модернизация на образователните модели в училището чрез демократизация на неговата външна и вътрешна среда. /демократизацията на вътрешната училищна среда има своите субекти и сред тях е ученическата общност и ученическото самоуправление. /.
6. На практика ученическото самоуправление все още не е получило подобаващ статут в гимназията. Дейността на паралелковите активи и Ученическите съвети трябва да бъде насочено повече в помощ на класните ръководители или училищното ръководство и да продължи да изразява интересите на ученическата общност.
7. Избиране на ученическите активи да не бъде формално или при подчертана намеса от страна на съответния педагог, израз на гражданска позиция.
8. Ученическото самоуправление съдържа в себе си огромен възпитателен и образователен потенциал, чрез който подрастващите могат да придобият граждански умения и демократична култура и затова трябва да се превърне в действащ фактор на самовъзпитание.
9. Ученическото самоуправление не трябва да остане затворено в училище – то следва да се разгръща в много по-широки рамки, на общинско ниво.

I.4. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участие на родителските общности

Дейностите по тази точка включват:

- Насочване, индивидуална работа с родители и ученици;
- социална и психологическа подкрепа на родителя при справяне с поведенческите прояви на детето;
- придружаване до училище на ученици в риск от страна на родителите;
- професионална помощ за приемането на образованието като ценност от самите родители;
- проследяване образователното развитие на ученика и присъствието му в клас от родителите ;
- работа с учениците в насока редовно посещение на училище- съвместно родители и учители;
- работа с учителите за подкрепа на учениците в училищна среда, както и последващо наблюдение на промените;
- срещи на родители и учители с инспектори от ДПС, с представители на социалните служби и отдел "Закрила на детето";

- информирано съдействие на родителите за запознаване с наказателната отговорност и бъдещите последици за учениците;
  - срещи на родители и учители, целящи повишаване на чувствителността им по темата и изработване на работещ механизъм за превенция на противообществени прояви; работи се в три направления:
    - „Ефективно общуване”
    - „Как да отстоявам правата си без да бъда агресивен”
    - „Добротата – основа на междуличностното общуване”
  - Занятията за толерантността, които целят усвояване на позитивен модел за справяне с конфликтни реакции, отключващи агресията, насочена към различния човек.
- Програмата включва три занятия:
- “Що е толерантност?”
  - “Аз, ние и другите”
  - “Толерантни ли сме?”

I.5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представителите на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации

Работата по превенция на намаляването на отсъствията и отпадането от училище на ученици в риск включва и дейности, свързани с повишаването на активността по проблема на различните институции и обществото:

- междуинституционални срещи, кръгли маси, работни срещи с представители на ДПС, прокуратурата и съда и др.;
- публикации в местната преса с информация, свързана с развитието на проблема, статистика и др.;
- създаване на база от данни за отпадналите от училище ученици и учениците в риск;
- търсене на методическа помощ от социални работници и психолози при решаване на поведенчески, образователни или други проблеми на учениците;

I.6. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици

Механизмът за реинтеграция на вече отпаднали ученици от училище и превенция на повторното им отпадане включва следните дейности:

- идентифициране на отпаднали ученици;
- установяване на връзката между времето на отпадане (клас) и възрастта на учениците;
- диагностициране на основните причини за отпадане;
- разработване на гъвкави механизми за реинтеграция;
- мотивиране на отпадналите за връщане в училище;
- мотивиране на родителите на отпадналите да подкрепят тяхното връщане в училище;
- създаване на адаптивна приемна среда в училище;
- индивидуални програми за работа с върнатите в училище за запълване на празнотите и пропуските в учебното съдържание;
- създаване на устойчиви механизми за работа с родителите на отпадналите ученици
- преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: предоставяне на учебни пособия, материали и др.;
- дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, вкл. допълнителни занимания, допълнителни часове и др.;
- реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане, вкл. чрез привличане на помощници на учителя.

1.7.Механизъм за контрол на редовното и точно нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация

1.8. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

Този механизъм включва:

- ранно идентифициране на децата в риск чрез периодично проучване и оценка на потребностите и интересите на учениците, помощта на анкети, беседи, разговори,тестове;
- разработване на годишен план за превенция от комисията за противообществени прояви;
- обучение на педагогически екипи да идентифицират и решават социални,образователни и други поведенчески проблеми;
- разработване и приложение на извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на учениците; осигуряване на консултации,събеседване, активно въвличане и работата със семейството;
- поддържане на база данни и доклади за резултатите от предприетите действия за всяко дете;
- периодичен преглед и оценка на прилаганите програми,подходи и резултати; актуализиране на мерките за задържане на учениците в училище.